

VEM VAR COCO CHANEL?

Med största sannolikhet är Coco Chanel den enskilda person som mest påverkat modevärlden. Hon var en begåvad rebell, en arbetsnarkoman med stark revanschlust och ett marknadsföringsgeni. Men också en mycket ensam person som hade svårt att släppa någon nära. Hon var en komplex och svärfångad person redan under sitt liv. Med ett starkt behov av självständighet och viljan att skriva sin egen historia. I år är det 45 år sedan hon dog och modehuset Chanel är fortfarande ett av världens absolut starkaste varumärken.

Gabrielle Chanel, som senare fick smeknamnet Coco, föds 1883. Pappan drar runt som varietéartist. Mamman är ensam med barnen och när hon dör lämnar fadern döttrarna till ett nunnekloster. Gabrielle är 12 år, återser aldrig sin far och känner sig djupt oälskad. Klosteret är som ett fängelse, tycker hon. Åren i klosteret lär henne dock arbetsdisciplin, att sy samt ger henne förmodligen inspiration till kommande svart/vit design och att skapa friare kläder för kvinnor.

Chanel lämnar klosteret, arbetar som sömmerska och uppträder som sångerska. En period vill hon satsa på sången men mycket tyder på att hennes röst inte höll utan att hon hankar sig fram på grund av sin skönhet. Hon möter Etienne Balsan och som 25-åring flyttar hon till hans slott Royallieu. Här möter hon Boy Capel, som blir hennes livs kärlek och som vill stötta henne finansiellt efter att ha sett hennes kreativitet, bland annat med de hattar hon skapar. Motvilligt tar hon emot hans hjälp för att kunna komma igång. Efter att han dör i en bilolycka arbetar hon allt hårdare för att lyckas och förmodligen också för att bearbeta förlusten av Boy.

Den första butiken öppnar hon i Paris omkring 1910 och efter bara några år är hon redan ett begrepp. Hon visar sig vara något av ett snille när det gäller marknadsföring och lånar till exempel tidigt ut

klänningar till vackra unga kvinnor som är ute och roar sig men som inte hade råd att köpa fina kläder. De dansar i Channels klänningar och visar effektivt upp designen. Hon visade också själv gärna upp sig i sina kreaturer.

Företaget växer och 1921 lanseras Chanel No 5, parfymen som blir en succé och som kommer att ta henne ekonomiskt igenom de svåra åren kring andra världskriget då hon tvingas stänga modehuset. Parfymen produceras än i dag. Efter kriget klarar hon sig från en rättegång i Frankrike efter att hon anklagats för att ha samarbetat med nazister-na på grund av en kärleksaffär med en SS-officer.

“Jag har bestämt mig för att aldrig bli någons hustru.” Detta lär hon ha sagt redan innan Boy Capel dog. Hon kommer att dras till konstnärliga, kända och rika män mycket därför att de är mer självständiga och drivande än kvinnor kunde vara. Hon är helt enkelt nyfiken och blir senare alltmer irriterad av alla beskrivningar av hennes män, som om det var männen som skapade henne. Hon menade att det var tvärtom.

När hon återkommer på modescenen 1954 blir den första visningen en riktig flopp och alla tror att hon är uträknad. Men hon ger sig inte och gör till slut återigen succé. Hon sägs ha arbetat allt hårdare desto äldre hon blir och kräver minst lika mycket av sina anställda och modeller. Enligt historien arbetar hon samma dag som hon dör och skulle bara vila lite men somnar in för alltid.

Coco Chanel ville inte skapa mode. Hon ville skapa stil. Och det lyckades hon med. En odödlig stil.

Jane af Sandeberg

Journalist, konstnär och kulturskribent boende i Vattnäs.

COCO CHANEL -

Föreställningen i Vattnäs Konsertlada 2016

Akt 1

En modejournalist, författaren, söker upp den till åren komna modeskaparen Coco Chanel i syfte att skriva hennes biografi. Chanel ser intervjun som ett tillfälle att berätta om sitt innehållsrika yrkesliv och förmanar författaren att inte fördjupa sig i rykten som rör hennes kärleksliv.

Chanel berättar hur hon inspirerats av och lånat från den manliga garderoben men ofrånkomligt glider berättelsen in på mötet med den förmögne engelsmannen Arthur Boy Capel. Boy erbjuder Chanel ett lån som gör att hon kan starta en affärsrörelse. Coco är tveksam, rädd om sin självständighet. Till slut tar hon emot hans erbjudande och öppnar sig också för en djup förälskelse.

Framgången för Chanel har precis börjat då Boy plötsligt omkommer i en bilolycka men Coco har inte tid att sörja. Hon arbetar ännu hårdare. Och vill klä världen i sorgkläder.

Författaren lyssnar men blir allt mer frustrerad över Cocos ovilja att besvara hans frågor. Då Cocos berättelse kommit fram till det glada 20-talet är hon världens mest inflytelserika modeskapare och lanserar doften Chanel No 5. Men det är ensamt på toppen och under en vild festnatt kommer det förflutna ikapp henne. Vad gjorde hon innan modekarriären och hur mycket kommer Coco egentligen att berätta för författaren?

Akt 2

Intervjuerna fortsätter men styrs helt av Chanel själv. Hon vill ta kontroll över den förvrängda bild som omgärdat henne. Hon vill ha upprättelse.

Till slut lyckas ändå författaren bryta sig in. Han håller ett dokument framför henne. Dokumentet styrker uppgifter om Chanelns kärleksförhållande med den tyske SS-officern Spatz under andra världskriget. Chanel kastas mellan sina minnen av kärleken till Boy, Spatz och författarens krav. Det ser inte ut att bli någon bok då Chanel enbart vill ge sin version av vad som skedde.

Chanel får tag i ett första utkast till boken om henne själv. Hon läser om tiden när hon presenterade sin första kollektion efter andra världskriget. Återigen förs hon tillbaka in i det förrädiska minnet, denna gång till hennes återkomstvisning 1954. Förväntningarna är skyhöga och Chanelns visning lever inte upp till kraven på förnyelse. Det blir fiasko men detta vill Coco inte erkänna. I det gemensamma minnet av modevisningen möts författaren och Coco på en ny nivå. I sin strävan efter det stora scoopet har författaren funnit något annat; En beräknande överlevare som vändas med den ständiga känslan av otillräcklighet och ensamhet. Ett PR-genus som vet vad som säljer. Framgång är mer än begåvning och hårt arbete. Coco Chanelns största skapelse är kanske hon själv.

Jane af Sandeberg

Journalist, konstnär och kulturskribent boende i Vattnäs.

Göran ELIASSON

Tenor

Tenoren Göran Eliasson studerade vid Operahögskolan i Stockholm och gjorde sin operadebut 1994 med Hemsöborna på Folkoperan i Stockholm.

Bland framförda roller kan nämnas Loge i Rhenguldet, Don Ottavio i Don Giovanni, Tamino i Trollflöjten, Jaquino i Fidelio, Alva i Lulu, Andrej i Khovanshchina, Fenton i Falstaff och Cassio i Otello på scener som Oper Frankfurt, Kungliga Operan i Stockholm, Oper Köln, Aix-en-Provence, Malmö Opera, Drottningholms Slottsteater och GöteborgsOperan. Göran medverkade som Loge i Rhenguldet på Dalhalla 2013 och i Brittens Lucretia på Vattnäs konsertlada.

Under 2015 medverkar han i Dalhallas Turandot som Pang och i Vattnäs konsertlada som Jussi Björling i Silverfågeln av Mats Larsson Gothe.

Göran har framträtt med dirigenter som Sir Simon Rattle, Sir Antonio Pappano och Vladimir Jurowski, och bland hans inspelningar finns Schnittkes Symfoni nr 2 och Johann Gottlieb Naumanns Gustav Wasa.

Anna LARSSON

Alt

Hovsångerskan Anna Larsson har sina rötter i byn Vattnäs utanför Mora. Hon utbildades på Operahögskolan i Stockholm och debuterade 1997 med Mahlers andra symfoni med Claudio Abbado och Berliner Philharmoniker. Sin operadebut gjorde hon som Erda i Wagners Rhenguldet på Staatsoper Unter den Linden i Berlin med Daniel Barenboim.

Anna har positionerat sig som världsledande i altfacket, såväl på operascenen som i konsertsammanhang. Hon samarbetar regelbundet med de allra mest prestigefulla orkestrarna, festivalerna och operahusen i världen.

Hon har sjungit roller som Erda, Waltraute, Orphée, och Lucretia på scener som Teatro alla Scala, Wiener Staatsoper, Bayerische Staatsoper, Festspiele Salzburg och Aix-en-Provence, the Royal Opera House i London och Kungliga Operan i Stockholm för att nämna några.

På konsertscenen har Anna profilerat sig som framförallt uttolkare av verk av Mahler och hon framträder regelbundet med alla de största orkestrarna.

Anna blev 2010 invald i Kgl Musikaliska Akademien och utnämnd till hovsångerska.

Hanna HUSÁHR

Sopran

Hanna Husáhr är en flitigt anlitad opera- och konsertsångerska. Hon debuterade som Leila i Bizets opera Pärlfiskarna på Folkoperan 2009, och sedan dess sjungit bl a på Operan i Riga, Drottningholm, Bergen, Konserthuset i Stockholm, Berwaldhallen, Operan i Versailles, Tchaikovski Concert Hall, Moskva och Musikfestspiel Potsdam Sanssouci i roller som Lucia di Lammermoor, Zerlina, Frasquita, Romilda, Helena i en Midsommarnattsdröm och Barbarina. Hon har även en bred konsertrepertoar som sträcker sig från tidig barock till nyskriven musik och hon har arbetat med dirigenter såsom Herbert Blomstedt, Daniel Harding, Stefano Ranzani, Leif Segerstam, Marc Minkowski, Pinchas Steinberg, Rinaldo Alessandrini, Mikko Franck, Jonathan Cohen och Tobias Ringborg.

Hanna har även medverkat i Vinterfest i Dalarna.

Hanna Husáhr inleder säsongen 2016/2017 med rollen som Pat Nixon i John Adams opera Nixon in China vid Kungliga Operan i Stockholm.

Hanna Husáhr mottog 2011 Jussi Björlings pris.

Tobias WESTMAN

Tenor

Tobias är en 24 årig tenor från Nacka. Han har precis avslutat sina studier på Operahögskolan i Stockholm. Under sina studier så har han deltagit i en del konserter, bland annat i Vattnäs konsertlada. Han var också den manliga sångare på den årliga Jenny Lind-turnén samt Jenny Lind-stipendiets 50 års jubileums konsert.

Utöver konserter har han också under sina studier hunnit med några roller. Peter i Peter's bryllup av J.P.A Schultz på Potsdam Early Music festival och Copenhagen opera festival, Ferrando i Così van tutte tillsammans med Sibeliusakademins mastersprogram och Ottavio i Kungliga operans barnopera Min bror är don Juan.

Sommaren 2015 spelade Tobias Unge Jussi i Silverfågeln av Mats Larsson Gothe och Greta Sundberg i Vattnäs Konsertlada. I höst medverkar Tobias i Donizettis Lucretia Borgia på Malmöoperan.

Fredrik BURSTEDT

Dirigent

Fredrik Burstedt, dirigent och violinist, är en musiker med en unik förmåga att fånga publiken och fångsla den enskilda lyssnaren.

Sedan 2002 är han förste konsertmästare i Helsingborgs Symfoniorkester, och har sedan 1999 arbetat regelbundet med Mahler Chamber Orchestra där han som konsertmästare och stämledare arbetat nära dirigenter som Claudio Abbado, Gustavo Dudamel och Daniel Harding. 2005 deltog Fredrik för första gången i Luzern Festival Orchestra, en handplockad orkester ur den absoluta eliten av orkestermusiker från hela världen.

I November 2012 tilldelades Fredrik det prestigefulla Herbert Blomstedt stipendiet av Kungliga Musikaliska Akademien. Stipendiet delas ut vartannat år och går till en ung dirigent med sådana uppenbara kvaliteter att en lysande karriär inom yrket kan förutspås.

Under 2015/2016 debuterade Fredrik bland annat i Weimar och Nürnberg och ledde uruppförandet av Mats Larsson-Gothes opera "Silverfågeln" i Vattnäs. Han är också aktuell med en kritikerrosad ny CD som innehåller musik av Mats Larsson-Gothe. Under säsongen 2016/2017 gör Fredrik bland annat sin debut på Kungliga Operan med Franz Lehars "Glada Änkan".

Martyna KAISER

Manus, kostym och regi

Martyna Kaiser har examen från Stockholms Operastudio två-åriga sånglinje. Sommaren 2015 var hon regiassistent vid uruppförandet av Mats Larsson Gothes "Silverfågeln" - en opera om Jussi Björling" vid Vattnäs Konsertlada. Sedan hösten 2015 arbetar hon som frilansskribent med bl a SvD som uppdragsgivare. Coco Chanel är Martynas debut som manusförfattare och regissör.

Bernd JANUSCH

Scenograf

Född i Österrike kom han arkitektutbildad till Sverige i början av 1960-talet verksam som arkitekt. Genom sitt giftermål med Rosa Taikon inspirerades han av romernas silversmide och övergick till att bli silversmed. Han hade sin första utställning 1968 på NK i Stockholm och sedan en lång rad utställningar på museer och gallerier i hela Europa. Han är representerad på de flesta större svenska och norska museer samt ett stort antal privata samlingar världen över. År 2000 erbjöds han att arbeta som kulturintendent och kulturchef i Mora vilket han gjorde i 10 år. Idag är han åter verksam som fri konstnär, just nu med uppdraget att göra scenografin för föreställningen om Coco Chanel. Bernd är bosatt i Vattnäs. Till föreställningen har han också skapat några smycken som hommage au Coco Chanel.

Jimmy SVENSSON

Ljusdesigner

Jimmy Svensson har varit aktiv inom svensk opera sedan 2000-talets första år, både som tekniker och ljussättare. Efter en lång tid som tekniker vid Folkoperan arbetar han nu på operaskolan i Stockholm. Som ljussättare har han medverkat i "Ewig din Mozart" på Confidencen, Operahögskolans examensproduktioner, bl.a. på Operahögskolan och Folkoperan samt "Tokfursten" och "Silverfågeln" i Vattnäs konsertlada. Jimmy har varit med i utvecklingen av Vattnäs Konsertlada från starten 2011.

MUSIKEN

Vi har valt musikstycken som är tidstypiska, men också som speglar skeendet på scen,
främst känslomässigt.

Prélude à l'après-midi d'un faune av Claude Debussy

Je te veux av Eric Satie

Duett ur Pärlfiskarna av George Bizet

Pierrots Tanzlied ur Die Tode Stadt av Erich Wolfgang Korngold

Elle est gravement gaie av Lili Boulanger

Mariettas Lied ur Die Tode Stadt av Erich Wolfgang Korngold

Elegy ur Serenade av Benjamin Britten

Asie ur Sheherazade av Maurice Ravel

Revelge ur Sieben Letzte Lieder av Gustav Mahler

La Chevelure ur Chansons de Bilitis av Claude Debussy

En fermant les yeux ur Manon av Jules Massenet

Youkali av Kurt Weill

Printemps qui commence ur Samson et Dalila av Camille Saint-Saëns

Les chemins de l'amour av Francis Poulenc

Qui qu'a qui qu'a vu Coco, okänt ursprung